
Aika 27.03.2025, klo 16:00

Paikka Maantiekatu 31 kokoushuone 1/Teams

Käsiteltävät asiat

- § 1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 2 Kokouksen pöytäkirjantarkastajat**
- § 3 Ikääntyneiden palveluiden toimialueen talouskatsaus**
- § 4 Vastine valtuustoaloitteeseen koskien Satakunnan hyvinvointialueen palvelusetelin pilotointia**
- § 5 Satakunnan hyvinvointialueen muutosohjelma**
- § 6 Tiedoksi merkittävät asiat**
- § 7 Muut asiat**

Osallistujat

Henna Kyhä, puheenjohtaja
Sari Seimelä, 1. varapuheenjohtaja
Heli Sulkava, 2. varapuheenjohtaja
Jonna Santala, sihteeri
Tapio Ailasmaa
Marja Hietaranta
Satu Joensuu
Simo Korpela
Anna-Maija Kotiranta
Tapio Laurila
Olavi Leppänen
Martti Lunden
Soile Ojala-Seppä
Kaarina Ranne
Miia Sjöman
Jukka Tuori
Jukka Uusitalo
Harri Lehtonen, aluehallituksen puheenjohtaja
Sari Rantanen
Jaana Männikkö

§ 1

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus

Esittelijä: Jaana Männikkö

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittelyjärjestykseksi hyväksytään esityslista.

§ 2**Kokouksen pöytäkirjantarkastajat**

Hallintosäännön 153 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Ehdotus

Esittelijä: Jaana Männikkö

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Anu Sallinen ja Miia Sjöman.

§ 3**Ikääntyneiden palveluiden toimialueen talouskatsaus**

SATAHADno-2025-284

Valmistelijat / lisätiedot:

Susanna Peltomaa-Haapaniemi, susanna.peltomaa-haapaniemi@sata.fi

Liitteet

1 Talouden raportti 12-2024 Ikääntyneiden palvelut

Taloussuunnittelija Susanna Peltomaa-Haapaniemi esittelee ikääntyneiden palvelujen toimialueen talouden toteuman 1-12/2024.

Toimintatuotot olivat 44.216.624 €, toteumaprosentin ollessa 102,9 %. Talousarvion toimintatuotot olivat 42.980.030 € sisältäen talousarviomuutoksen 5.300.000 €, joka tehtiin 01_2025.

Toimintakulut olivat 255.158.494 €, toteumaprosentin ollessa 97,2%. Talousarviossa toimintakulut olivat 262.557,129 €, tämä luku sisältää tammikuussa 2025 tehdyn talousarviomuutoksen 6.900,000 €. Suurimmat toimintakulujen kuluerät ovat henkilöstökulut 127.696.540 € ja palveluiden ostot 107.568.580 €.

Tilikauden tulos oli -210.980.046 € eli talousarvioon verraten tulos oli parempi 8.604.064 €. Tammikuussa 2025 tehdyn talousarviomuutoksessa kuluja lisättiin 6.900.000 € ja toimintatuottoja lisättiin 5.300.000 €, joten talousarvionmuutoksen nettovaikutus oli 1.600.000 € (talousarviomuutokset on merkitty punaisella). Vuoden 2024 toteumaa hillitsivät muutokset toiminnassa ja vain välttämättömien hankintojen tekeminen sekä yhteistoimintaneuvottelun toimet, joita olivat esimerkiksi lomautukset.

Koko hyvinvointialueen osalta erityistä huomioitavaa tilinpäätöksessä on, että vuoden 2024 talous toteutui parempana, ja lopullinen tilikauden alijäämä jäi alle 50 miljoonan euron (- 49 709 134,79 euroa).

Liitteenä toimialueen talouskatsaus 1-12/2024

Ehdotus

Esittelijä: Jaana Männikkö

Lautakunta päättää:

- merkitä tiedoksi toimialueen talouskatsauksen.

§ 4**Vastine valtuustoaloitteeseen koskien Satakunnan hyvinvointialueen palvelusetelin pilotointia**

SATAHADno-2024-10579

Valmistelijat / lisätiedot:

Tarja Hagback, tarja.hagback@sata.fi

Heidi Hissa, heidi.hissa@sata.fi

Heli Ruohola, heli.ruohola@sata.fi

Liitteet

1 Satakunnan hyvinvointialueen palvelusetelipilotointi, valtuustoaloite 9.12.2024.pdf

Asian vireilletulo

Ikääntyneiden palvelut on saanut vastattavakseen valtuustoaloitteen koskien omaishoidon palvelusetelipilottia laaja-alaisen palvelusetelin käytön mahdollisuuksien selvittämiseksi. Ensimmäisenä allekirjoittajana Jami Toivonen.

Valtuustoaloitteessa mainitaan, että omaishoitoa tuetaan tällä hetkellä vain verollisena omaishoidon tuen palkkiona ja, että useimmilla muilla hyvinvointialueille on käytössään myös mahdollisuus verottomaan palveluseteliin omaishoitoa tukevana palveluna.

Palveluseteli parantaisi aloitteen mukaan omaishoitajien/ - hoidettavien edellytyksiä, koska palveluita voisi syntyä markkinaehtoisesti nykyistä enemmän sekä lähemmäs asiakkaita kuin mitä tarjolla olevat yhteiskunnan palvelut ovat.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Satakunnan hyvinvointialueen omaishoitoon kohdistuvan palvelusetelin tulisi olla mahdollisimman kattava ja siinä tulisi ottaa mallia Pohjois- Karjalan Siun sotessa käytössä olevasta mallista, missä palvelusetelillä voi hankkia muun muassa tukipalveluita, terapia- ja kuntoutuspalveluita, kotiin annettavia hoiva- ja hoitopalveluita ja lyhytaikaista asumispalvelua.

Vastine valtuustoaloitteeseen

Omaishoidon tuella tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuesta annetun lain 4 §:n mukaan omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveystalvetauja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta. (29.6.2016/511)

Hyvinvointialue ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää 1 momentissa tarkoitettun vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksana. Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajalle 1 momentissa säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. (8.7.2022/607)

Hyvinvointialueen on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen vapaapäivien ja virkistysvapaan pitäminen eivät vähennä hoitopalkkion määrää. (8.7.2022/607)

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu tarvittavista palveluista hoidettavalle (esimerkiksi omaisen antama apu, kotihoito, päivätoiminta, kuntoutus, tilapäishoidon jaksot, henkilökohtainen apu), omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta ja lakisääteisistä vapaapäistä omaishoitajalle sekä omaishoitajan hoitotehtävää tukevista palvelusta (kotiin menevät hoitajat, valmennus, omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastus, 3. sektorin vertaisryhmät).

Hoitajalle järjestettävän vapaan tavoitteena on tukea omaishoitajan jaksamista ja sitä kautta varmistaa hoidon laatu. Lakisääteisten vapaiden aikana hoidon järjestelyyn vaikuttaa hyvinvointialueen käytössä olevat hoitovaihtoehdot ja hyvinvointialueella on viimesijassa oikeus päättää vapaan järjestämistavasta. Satakunnan hyvinvointialueella lakisääteisen omaishoidon vapaan aikainen hoito voidaan tällä hetkellä järjestää omaishoidon toimintaohjeen- ja myöntämisperusteiden mukaisesti ympärivuorokautisena lyhytaikaishoitona, sijaishoidon toimeksiantosopimuksella tai perhehoitona. Tapauksissa, joissa ei ole löydetty hoidettavalle sopivaa vapaiden järjestämisen vaihtoehtoa edellä olevista, on yksilöllisellä harkinnalla ostettu palvelua yksityisiltä palveluntuottajilta.

Lakisääteisen vapaan lisäksi yli 65- vuotiaiden asiakkaiden omaishoitoperheellä on Satakunnan hyvinvointialueella mahdollisuus omaishoidon kotiin menevien hoitajien palveluun. Palvelun tavoitteena on tukea omaishoitajan hoito- ja huolenpitotyötä. Käynnit voivat olla säännöllisiä, kertaluonteisesti sovittuja tai kriisitilanteisiin liittyviä käyntejä.

Omaishoitotilanteet ovat aina yksilöllisiä ja niiden kesto voi vaihdella suuresti. Omaishoitotilanne muuttuu hoidettavan ja hoitajan toimintakyvyn muuttuessa. Omaishoidon tuen sisältö tulisi sopeuttaa näihin muutoksiin. Jokaisella omaishoitoperheellä on hyvinvointialueella osoitettu omaishoidon tuesta vastaava työntekijä, joka tukee ja ohjaa omaishoitoperheitä erilaisissa tilanteissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt kansalliseen hanketoimintaan terveyden edistämisen määrärahaa vuosille 2025–2027. Rahoituksesta on osoitettu varoja muun muassa omaishoitajien jaksamisen tukemiseen (6 500 000 euroa). Satakunnan hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluiden omaishoito sai hankerahoitusta Satavoimaa omaishoitoon hankkeelle, joka alkaa 1.4. 2025. Hankkeen tavoitteena on parantaa kaikenikäisten omaishoitajien hyvinvointia ja terveyden edistämistä. Hankkeen aikana parannetaan omaishoitajien jaksamisen kannalta tärkeiden koulutusten ja valmennusten saatavuutta ja laatua, pilotoidaan uutta omaishoidon kotiin jalkautuvan palvelun toimintamallia ja kehitetään erityisesti kotiin annettavan perhehoidon omaishoitajavapaan palvelumallia. Lisäksi hankkeessa suunnitellaan yhdessä hankekumppaneiden (kuntien kulttuuri- ja liikuntatoimen) kanssa omaishoitajille suunnattua liikunta- ja kulttuurisetelitoimintaa sekä vertaistukitoimintaa (järjestöt ja vapaaehtoiset). Hankkeen yhtenä suurena painopisteenä on erityisesti omaishoitajan jaksamisen tueksi kehitettävä kotiin jalkautuva malli. Tällä toimintamallilla on THL:n arvion mukaan kansallista merkitystä. Lisäksi hankkeen aikana on tarkoitus ottaa käyttöön muun muassa etäpalveluita,

kulttuuriresepti ja digipalvelutarjotin. Hankkeessa luodaan myös rakenteet alueelliselle hyte- toiminnalle ja selvitetään eri tahojen mahdollisuudet omaishoitajan tukemiseksi. Satavoimaa omaishoitoon hankkeen toiminta ajoittuu vuosille 2025–2027.

Aluehallituksessa 12.11.2024 § 375 ja 3.12.2024 § 410 on käsitelty omaishoidon tuen tilannekuvaa ja omaishoidon tuen palkkioluokkia 1.1.2025 alkaen. Tuolloin omaishoidon tuen palvelusetelit olivat esillä keskustelussa, ja alkuperäisessä esityksessä on ollut nykyistä alemmat palkkioluokat, jolloin jäljelle jäävällä rahalla olisi voitu harkita palvelusetelivaihtoehdon pilotointia omaishoidon tuen vapaisiin. Omaishoidon tuen hoitopalkkioiden laskeminen ei kuitenkaan edennyt. Talousarvioon varattu määräraha ei riitä kattamaan korkeampia palkkiota ja palvelusetelipilotointia.

Lisäksi valtuustoaloitteessa ehdotettu palvelusetelimalli ei vastaa kaikilta osin omaishoidon tuen lain 4§, jossa todetaan, että hyvinvointialueen on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Jos esimerkiksi omaishoitaja valitsee palvelusetelillä hankittavia terapia- ja kuntoutuspalveluita hoidettavan hoidon järjestäminen muodostuu haasteelliseksi.

Yhteenveto

Satakunnan hyvinvointialueella on tällä hetkellä käytössä hyväksi havaittuja moninaisia käytäntöjä omaishoitoperheiden tukemiseksi, joita tuotetaan pääsääntöisesti omana toimintana. Keväällä 2025 alkava terveyden edistämisen määrärahalla rahoitettava Satavoimaa omaishoitoon hanke tavoittelee kaikenikäisten omaishoidon hyvinvoinnin parantamista ja hankkeen erityisenä vahvuutena näyttäytyy omaishoitajien jaksamisen tueksi jalkautuvien kotikäyntien mallintaminen ja arviointi, jolla on THL:n arvioin mukaan onnistuessaan kansallista merkitystä. Hanke on Satakunnan hyvinvointialueen omaishoidon tuen kehitystoiminnan keskiössä vuosina 2025–2027.

Omaishoidon tuki on harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, joka on määrärahasidonnainen eli kyseessä ei ole palvelu, johon on subjektiivinen oikeus. Omaishoidon tuesta vastaava hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se järjestää omaishoidon tukea ja kuinka paljon se osoittaa talousarviossa varoja omaishoidon tukeen. Satakunnan hyvinvointialueella on valtakunnan tasoon nähden korkeat omaishoidon tuen hoitopalkkiot, ja talousarviossa osoitetut määrärahat ovat kiinni hoitopalkkioissa. Taloudellisen tilanteen vuoksi ei tällä hetkellä ole mahdollista aloittaa omaishoitoon kohdistettavaa palveluseteli pilotointia omaishoittoa tukevana palveluna.

Voimavaroja on tärkeä keskittää tässä taloudellisessa tilanteessa jo olemassa oleviin omaishoittoa tukeviin palveluihin, joihin omaishoidon tuen määräraha on jo varattu.

Ehdotus

Esittelijä: Jaana Männikkö

Lautakunta päättää:

- merkitä tiedoksi esitetyn vastineen ja ehdottaa, että aluehallitus merkitsee vastineen tiedoksi ja lähettää aloitteen ja vastineen aluevaltuustolle,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Tiedoksi

Aluehallitus

§ 5**Satakunnan hyvinvointialueen muutosohjelma**

SATAHADno-2024-445

Liitteet

- 1 Tavoite eurot muutosohjelma
- 2 Muutosohjelman päivittäminen 2025 2026

Aluehallitus hyväksyi 4.2.2025/§54 päivitetyn muutosohjelman OmaSata tuottavuus ja talousohjelmaksi. Satakunnan hyvinvointialueen (jatkossa Sata-alue) aluehallitus on kokouksessaan 28.8.2023 § 213 hyväksynyt muutosohjelman. Muutosohjelman päivitys on ajankohtainen seuraavin (1–3) perustein:

1. hyvinvointialueesta annettu laki (612/2021)115 §, jonka mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään vuoden 2026 lopussa,
2. valtioneuvoston päätökseen Sata-alueen lainanottovaltuuden ehtoihin ja
 - Hyvinvointialueen tulee päivittää muutosohjelma (talouden tasapainottamisohjelma), joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Ohjelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata. Päivitetty muutosohjelma tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 14.2.2025 mennessä. Valtiovarainministeriö voi hylätä ohjelman tai edellyttää ohjelman täydentämistä, jos on todennäköistä, että ohjelma ei ole riittävä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi. Ilmoitus ohjelman hylkäämisestä tai tarpeesta täydentää ohjelmaa tulee antaa hyvinvointialueelle 28.2.2025 mennessä. Hyvinvointialue voi täydentää ohjelmaa valtiovarainministeriön käsittelyn perusteella 31.3.2025 mennessä. Hyvinvointialue raportoi ohjelman toteutumisesta puolivuositain valtiovarainministeriölle.
3. muutostukiprojektiin osallistuminen, joka perustuu ns. sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan voimaannpanolain (616/2021) muutostuki-pykälään (66 §): ”Sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö ja sisäministeriö tukevat kuntia ja kuntayhtymiä sekä perustettavia hyvinvointialueita uudistuksen valmistelussa ja toteutuksessa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos osallistuu osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmisteluun ja toteutukseen asiantuntija-apua antamalla.”
 - Sata-alueen olevan yksi kuudesta hyvinvointialueesta, jolle tarjotaan osallistumista muutostukiprojektiin. Sata-alueen valinta muutostukiprojektiin perustui alueen talouden tilanteeseen, arvioon vuoden 2025 rahoituksesta ja tulevien vuosien sopeutustarpeesta sekä alueiden omiin arvioihin muutosohjelmiansa toimenpiteiden kustannusvaikutuksista ja niiden toteutumisesta. Sata-alueen ensimmäinen muutostukiprojektin aloitustilaisuus pidettiin 15.11.2024 ja muutostukiprojektin on tarkoitus kestää maaliskuuhun 2025 saakka.

Sata-alueen muutosohjelma on päivitetty edellä oleviin kolmeen (3) kohtaan perustuen.

Sata-alueen toimialueet ovat päivittäneet aluehallituksen 28.8.2023 (§213) hyväksymän muutosohjelman toimenpiteet ja lisänneet uudet toimenpiteet

kustannushyötytavoitteineen päivitettyyn muutosohjelmaan (liitteenä) seuraavasti (yhteensä noin 130 miljoonaa euroa):

1. Hallinto: tavoite 0,5 miljoonaa euroa
2. Konsernipalvelut: tavoite 24,5 miljoonaa euroa
3. Pelastuslaitos: tavoite 2,2 miljoonaa euroa
4. Lapset, nuoret ja perheet palvelujen toimialue: tavoite 10,6 miljoonaa euroa
5. Aikuisten palvelujen toimialue: tavoite 22,3 miljoonaa euroa
6. Ikääntyneiden palvelujen toimialue: tavoite 31,2 miljoonaa euroa
7. Erityis- ja sairaalapalvelujen toimialue: tavoite 37,7 miljoonaa euroa

Päivitetyn muutosohjelman toimeenpanoa ohjaavat, strategiaan perustuvat, periaatteet ovat seuraavat:

- Palveluja järjestetään monikanavaisesti, ensisijaisia ovat sähköiset ja teknologia-avusteiset palvelut
- Perustason palvelujen vahvistaminen on keskeisenä painopistealueena
- Kohdistamme resurssit vaikuttavaan ja tulevaisuuden asiakastarpeita palvelemaan toimintaan
- Palvelujen järjestämistä ohjaavat kustannustehokkuus ja kustannusvaikuttavuus
- Osaava ja sitoutunut henkilöstö osallistetaan tavoitteiden saavuttamiseen, tavoitteet saavutetaan yhteisesti kehittämällä
- Luovutaan päällekkäisistä palvelurakenteista, palveluprosesseista ja toiminnoista tuottavuuden lisäämiseksi

Päivitettyä muutosohjelmaa toteutetaan vuosina 2023–2026. Muutosohjelmaan liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseen liittyvät kustannukset rahoitetaan lisätalousarvion 2023 valtionavustuksella (LTA23) kriteerien mukaisesti vuoden 2025 loppuun. Muutosohjelman päivittäminen edellyttää YT-menettelyn aloittamista. Aluehallitus 4.2.2025/§55 päätti aloittaa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n ja 7 §:n mukaiset yhteistoimintaneuvottelut päivitetyn muutosohjelman johdosta

Muutosohjelman nimi muutettiin kuvaamaan ohjelman tavoitteita paremmin, päivitetyn muutosohjelman nimi on OmaSata tuottavuus- ja talousohjelma. Muutosohjelman toimenpiteiden etenemisestä ja tavoiteltujen kustannushyötyjen realisoitumisesta raportoidaan aluehallitukselle neljä (4) kertaa vuodessa. Vastuu raportoinnista kuuluu muutosohjelman omistajille ja vastuuhenkilöille.

Liitteenä on aluehallituksen 28.8.2023 § 213 hyväksymän muutosohjelman toimenpiteet muutosmerkinnöin ja ikääntyneiden palvelujen toimialueen kustannushyötytavoitteineen.

Ehdotus

Esittelijä: Jaana Männikkö

Lautakunta päättää:

- merkitä tiedoksi.

§ 6**Tiedoksi merkittävät asiat**

SATAHADno-2025-94

Valmistelijat / lisätiedot:

Jaana Männikkö, jaana.mannikko@sata.fi

Liitteet

- 1 Pöytäkirjan ote-Aluehallitus - 25.02.2025 § 75
- 2 Omavalvontaohjelman raportti 9-12 kk/2024
- 3 Pöytäkirjan ote-Aluehallitus - 25.02.2025 § 76
- 4 Potilas- ja asiavastaavien selvitys 2024
- 5 Pöytäkirjan ote-Aluehallitus - 25.02.2025, § 77
- 6 Valvontakertomus 2024

Tiedoksi merkittävässä asioissa:

- Liitteenä Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus 25.2.2025 § 75 Satakunnan hyvinvointialueen omavalvontaohjelman raportti vuosi 2024 ja seurantajakso 9-12kk/2024
- Liitteenä Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus 25.2.2025 § 76 Asiavastaavien selvitys 2024
- Liitteenä Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus 25.2.2025 § 77 Valvontakertomus 2024

Ehdotus

Esittelijä: Jaana Männikkö

Lautakunta päättää:

- merkitä tiedoksi.

§ 7

Muut asiat

Muissa asioissa:

Ehdotus

Esittelijä: Jaana Männikkö

Ei muita asioita